

Donderdagavond 10 april 2008.

Lezing door Mike Hirschler over Georgië

Mike Hirschler houdt voor leden van KNNV en IVN in de Ulebelt in Deventer een lezing over Georgië, een voormalige Sovjetrepubliek in de Kaukasus. Hij komt al een aantal jaren in Georgië, privé en als reisbegeleider van vogelreizen.

Voor een relatief klein land heeft Georgië een zeer gevarieerd landschap. Meer dan de helft van het land ligt hoger dan 900m en ongeveer 40% van de oppervlakte is bedekt met bos. Rond Poti, aan de Zwarte Zeekust ligt een nat vlak gebied en ten noorden en zuiden hiervan gaan de heuvels langzaam over in de bergen van het binnenland. Zuid-Georgië bestaat uit lavaplateaus van de Kleine Kaukasus met oude vulkaankegels.

De verschillende landschappen leveren een ongewoon gevarieerde flora op. Het land telt ca. 5000 verschillende soorten planten en bloemen. Hiervan zijn er ca. 380 soorten inheems. De unieke ligging van Georgië zorgt voor een mix van Europese en Aziatische dierenwereld met ca 100 soorten zoogdieren en 330 soorten vogels. Van al deze soorten zijn 21 zoogdieren en 33 vogels bedreigd of zeer zeldzaam. De gestreepte hyena werd als uitgestorven beschouwd, maar is weer gezien in het droge steppengebied van Zuidoost-Georgie. Dit geldt ook voor de luipaard. In de Oost-Georgische laaglanden komen gazellen, herten en wilde zwijnen voor.

De westelijke laaglanden hebben een gevarieerdere fauna met aan zoogdieren o.a. bruine beren, dassen, herten, wolven, lynxen en wilde katten. Georgië is van oorsprong de thuishaven van de fazant. Wintergasten zijn o.a. pelikanen, ooievaars, reigers, haviken en oehoes. In de bergachtige gebieden komt o.a. lammergier voor.

Sinds een paar jaar is Mike bezig met een berenproject. Het houden van beren in Georgië is verboden, maar het gebeurt toch. Bij zijn rondreizen is Mike al meerdere keren beren in kooien tegengekomen. De kooien zijn verschrikkelijk klein en de beren zijn stapelgek van de kleine ruimte en de verveling.

De berenkooien staan meestal opgesteld bij restaurants en benzinepompen en dit wordt gedaan om klanten te trekken en te vermaken. Vaak worden de beren geplaagd en mishandeld. Mike heeft zo zijn eigen ideeën en een organisatie ter plekke om het probleem op te helpen lossen. Begin april gaat hij weer naar Georgië en hij is op de tiende 's ochtends weer terug. Als het een beetje meezit heeft hij 's avonds hot nieuws bij de lezing!

**Donderdagavond 10 april 2008;
om 20.00 uur in de Ulebelt,
Maatmansweg 3, 7425NC,
Deventer**

Donderdag 17 april. Kleine excursie naar de Sprengen bij Ugchelen o.l.v. Harry Weimer. (tel. 055-534280).

Als Maarten Orges en Jacob Jacobs in 1639 eens had geweten dat het graven van de oorsprong van de Steenbeek de basis zou zijn van een uniek stuk natuur dan had hen dat, net als de bewoners van Ugchelen nu, vervuld met trots.

Het is al weer 5 jaar geleden dat we vanuit de Ugchelse enk een wandeling maakten in het prachtige sprengengebied van de Koppelsprengen bij de Boswachterij Ugchelen. Het is de plek waarin deze tijd van het jaar het Goudveil massaal bloeit en het Mijtertje een zeldzaam paddestoeltje, hier de bezienswaardigheid is en zeker niet zeldzaam. Het is een paddestoeltje van 1 tot 4 cm hoog, met een geel tot oranje knotsvormige top, dat zich in het voorjaar ontwikkelt in beekjes op rottende takjes en bladeren en naar het lijkt als dikke lucifers boven de brei uitsteken. Al met al redenen genoeg om dit gebied nog eens te bezoeken. Harry Weimer begeleidt ons bij deze wandeling door dit prachtige stukje Veluwe welke ongeveer 2 uur in beslag zal nemen. We verzamelen ons om 14.00 op de parkeerplaats van het v/d Valkhotel "de Cantharel" aan de afrit Hoenderloo-Apeldoorn (nr.19) van de A1.

Donderdag 15 mei. Kleine excursie naar Berkel en Twentekanaal bij Almen.

Vandaag maken we o.l.v. Koos Anema (tel. 0575-431821) een wandeling langs de oevers van Berkel en Twentekanaal. Waarschijnlijk bloeit het Fluitekruid volop en bij mooi weer zijn er vast al libellen actief. We wandelen eerst een eindje langs de Berkel en ter hoogte van de Velhorst gaan we richting Twentekanaal. Voor wie hier wil afhaken is er de mogelijkheid om terug te gaan naar de auto's. De wandeling wordt voortgezet langs het Twentekanaal en via de Blauwedijk lopen we terug naar het beginpunt. Totale duur ongeveer 1 ½ uur. We starten om 14.00 uur bij het huis van Koos, Blauwedijk 12, 7218 BK in Almen.

Zondag 18 mei. Excursie Springendalsebeek (Staatsbosbeheer) o.l.v. Marie Hunder.

In 2006 heeft deze excursie ook op het programma gestaan maar door gebrek aan belangstelling wegens het regenachtige weer is ze toen afgelast. Het is een schitterend gebied en we kunnen het als KNNV tegenover SBB niet maken om nog eens verstek te laten gaan. Het Springendal ligt in Noord-oost Twente, tussen Vasse en Ootmarsum.

Tijdig aanmelden voor excursies

Meldt u zich bij deelname aan een excursie uiterlijk 18.00 uur van de dag voorafgaand aan de excursie aan bij de excursieleider; dus altijd vooraf, en bijtijds! De leiding weet dan of er voldoende deelnemers zijn en hoeveel auto's beschikbaar zijn. Mocht de excursie onverhoopt niet door gaan dan weet men dat ook bijtijds. Indien u zich niet aanmeldt bestaat bovendien het gevaar dat de excursie ten onrechte wordt afgelast wegens gebrek aan belangstelling.

Het is een natuurgebied van ruim 300 ha, dat zo'n 150.000 jaar geleden ontstaan is bovenop een stuwwalcomplex. Van oudsher komen in het Springendal veel bronnen voor, die uitmonden in bronbeken. Zoals op zoveel plaatsen is in de tweede helft van de vorige eeuw door drainage en egalisering ten behoeve van de landbouw veel van het originele landschap verdwenen. In 1996 kon Staatsbosbeheer de Sprengen, een maisakker, aankopen. Het brongebied van de Springendalsebeek kon nu weer in de natuurlijke staat worden teruggebracht. Het gevolg is dat er weer een fraai beekdal is ontstaan met o.a. het voor bronbossen kenmerkende Paarbladig Goudveil. Ook komen in het water weer interessante dieren voor zoals bijzondere soorten Platwormen en de Beekprik. Staatsbosbeheer heeft voor ons een prima excursieleider kunnen vinden die uitstekend bekend is in het gebied, nl Marie Hunder. De wandeling duurt ca 2 uur, maar als er veel te zien is zullen we zeker langer onderweg zijn. Reken dus maar op een hele dagexcursie. Het is niet bekend of er een horecagelegenheid is, dus brood en koffie meenemen. We worden om 10.30 verwacht bij de bedrijfsgebouwen van Staatsbosbeheer, Hooidijk 64, 7662PB, Hezingen (bij de brandtoren). In Deventer verzamelen we om 9 uur bij het Mercurehotel.

Het is noodzakelijk je van te voren op te geven, ook als je regelrecht naar Hezingen wilt gaan, zodat we weten op hoeveel deelnemers we kunnen rekenen. Aanmelden bij Koos Anema (tel. 0575-431821) of Dick Steenstra (tel.0570-619176).

Donderdag 29 mei.

Kleine excursie naar het Traasterbos o.l.v. Kees Gaaikema (tel. 0570-541879)

Het Traasterbos ligt ten noorden van Bathmen en is een oud gemengd bos. Kees is er jarenlang boswachter geweest en hij zal ons hier vanmiddag rondleiden. Hij kent er bij wijze van spreken iedere boom en kan ons er een heleboel interessante dingen over vertellen. Het belooft dus een leuke en leerzame wandeling te worden.

We vertrekken om 14.00 van de parkeerplaats van manege 't Ruiterkamp, Koekendijk 20, 7437CK, Bathmen. Dat is aan de weg van Bathmen naar Oude Molen, aan de rechterkant.

Zondag 1 juni.

Excursie naar het Waterloopbos bij Kraggenburg o.l.v. Koos Anema

(tel. 0575-431821).

Vandaag gaan we naar een bijzonder gebied in de Noordoostpolder. Hans Grotenhuis tipte ons dat het gebied zeer de moeite waard is.

In dit loofbos was ooit het Waterloopkundig buitenlaboratorium gevestigd. Door de komst van computermodellen is het in onbruik geraakt en in 2005 is het geheel overgedragen aan Natuurmonumenten. Het is een rijk gestructureerd loofbos met veel beuken en waarschijnlijk zitten er ook veel vogels. Verder is het natuurlijk een bizar gebied met allerlei waterlopen, stuwen en apparaten dat nu door de natuur in bezit is genomen. De wandeling gaat langs een uitgezette route van 3.5. km. Gezien de afstand is het wenselijk brood en drinken mee te nemen.

We vertrekken om 9 uur van het Mercurehotel.

Donderdag 12 juni. Avondexcursie naar het Ganzenei bij Zutphen o.l.v. Dick Steenstra.

Op deze avond bezoeken we onder leiding van Dick Steenstra (0570-619176) dit waardevolle natuurgebied langs de IJssel bij Cortenoever. Het gebied is bekend vanwege de weelderige plantengroei en tevens is het een mooi weidevogelgebied. De excursie duurt ongeveer 2 uur. We verzamelen om 19.00 bij de parkeerplaats onder de nieuwe IJsselbrug bij Zutphen. Route: vanaf Zutphen over de oude IJsselbrug richting Brummen. Daar waar de tweebaansweg overgaat in een vierbaansweg is er een afslag naar links. Hier afslaan en dan kom je vanzelf op de parkeerplaats!

Donderdag 19 – zondag 22 juni. Voorjaarskamp in Kaufungen.

De deelnemers krijgen t.z.t. alle benodigde informatie.

Actueel

Contributie 2008

Evenals vorig jaar zullen er voor de inning van de contributie geen acceptgiro's verstuurd worden. Bij dezen wordt U uitgenodigd de contributie voor 2008 zijnde € 24.50 voor een hooflid en € 11.00 voor een huisgenootlid d.m.v. een overschrijving te betalen.

De betalers van de z.g. milieuriks kunnen de € 1.20 meenemen in hun overschrijving.

Overschrijven op:

postbank 4339541 t.n.v. Kon. Ned. Natuurhistorische Ver afd. Deventer te Laren.

*De penningmeester,
Herman ten Grotenhuis.*

Oproep

RAVON is een project gestart over padden en de KNNV is deelnemer. Mocht je al bezig zijn met het beschermen van padden of het overzetten van deze dieren, dan wil het Landelijk Bureau graag je naam en e-mail adres weten. Reacties naar het bureau: bureau@knnv.nl

Tweede inventarisatiejaar De Kraaigraaf

In 2007 hebben we met veel enthousiasme en uitstekende resultaten de Kraaigraaf bij Twello geïnventariseerd. In totaal hebben we 1470 waarnemingen verzameld. Ze hebben betrekking op 453 soorten nl. 223 planten, 32 vogels, 18 dagvlinders, 73 nachtvinders, 35 nachtvinders- micro's, 21 libellen, 30 overige insecten en 21 macrofauna (inclusief amphibiën). Komend jaar gaan we de waarnemingen aanvullen en het onderzoek verdiepen. Voor de planten willen we wat kwantitatieve analyses gaan doen en verder is het zinvol te proberen onderlinge relaties tussen de verschillende groepen organismen te vinden. We hopen dan de komende winter een goed onderbouwd rapport voor Geldersch Landschap samen te stellen.

Mocht je nog niet mee gedaan hebben maar lijkt het je leuk eens te zien hoe er gewerkt wordt dan kun je voor het programma contact opnemen met onderstaande werkgroepvoerders.

Contactpersonen:

Coördinator	Koos Anema	tel. 0575-431821	j.anema-roeleveld@hetnet.nl
Planten	Dick Steenstra	tel. 0570-619176	dicksteenstra@hetnet.nl
Vogels	Jan Oosterman	tel. 0570-541913	oost1933@hetnet.nl
	Jelle Algra	tel. 0570-643410	algra42@zonnet.nl
Vlinders/libellen	Harry Groenink	tel. 0570-544983	GroeninkH@cs.com
Paddestoelen	Herman ten Grotenhuis	tel. 0573-401077	grotenhuis@planet.nl
Macrofauna	Maarten Zonderwijk	tel. 0570-617248	m.zonderwijk@wrđ.nl

Vlinderstichting jubileert

In 2008 bestaat de Vlinderstichting 25 jaar en dat wordt uitgebreid gevierd. Hieronder een lijstje van activiteiten in het 2e kwartaal. Verdere informatie op www.vlindernet.nl.

23 feb – 18 mei: Tentoonstelling Maria Sibylla Merian, Rembrandthuis, Amsterdam.

24 april : Internationaal Symposium: Future of Butterflies in Europe.

25 mei: Dag van het Park.

21 juni: Waarnemersdag in de duinen.

22 juni: Verjaardag van de Vlinderstichting

De Vlinderstichting, tel. 0317 467346 fax 420296; e-mail ineke.koopmans@vlinderstichting.nl; internet www.vlinderstichting.nl & www.vlindernet.nl

100-jarig jubileum Nederlandse Mycologische Vereniging

De Nederlandse Mycologische Vereniging bestaat in 2008 honderd jaar. Al die jaren houdt deze vereniging, nu bestaande uit ruim 700 leden, zich intensief bezig met de bevordering van de kennis van paddenstoelen. In het kader van het jubileumjaar willen ze de paddenstoelen onder de aandacht van een breder publiek brengen.

Op de agenda staan activiteiten gepland op 4, 18 en 19 oktober. In de volgende Quadrifolia komt uitgebreide informatie.

Website voor waarnemingen

Samenwerking tussen Particuliere gegevensverzamelende organisaties (PGO's) zoals Floron, Sovon, Vlinderstichting, Ravon enz. heeft geleid tot een gemeenschappelijke waarnemingsite. Op www.telmeec.nl kunnen alle waarnemingen worden opgegeven.

Terugblik

Lezing van Albert Winkelman over zijn eerste jaar digitale fotografie

8 november 2007. Met 17 personen maakten we in een gezellige "huiskamersfeer" met Albert een reis door zijn fotoverzameling. Veel opnamen zijn in Scandinavië genomen, o.a. in Nationale parken. Zo zien we bv het fraaie Linnaeusklokje. Verder o.a. Gele kamille en Kleine keverorchis. Oude rotstekeningen lijken met moderne verf opgeleukt te zijn. Typisch voor deze streken zijn de bossen met de vele stroompjes. We zien de grootste en oudste (850jaar) eik van Zweden die met banden bij elkaar wordt gehouden. Een runensteen en een vikinggraf tonen iets van het verleden. Hier komt de sneeuwhaas voor maar ook de levendbarende hagedis. Vervolgens bewonderen we opnamen van heel veel dansende Kraanvogels. Zwaluwen kunnen zich goed aanpassen. Zo zien we nesten van Huiszwaluwen op een afvoerpijp onder een brug en van Oeverzwaluwen in de wand van een berg zaagsel. Van vlinders worden fraaie plaatjes getoond die op diverse plaatsen zijn opgenomen, zoals van een vrouwtje Keizersmantel, Iepenpage, Kleine heivlinder, Aardbeivlinder en Kolibrivlinder. Het Landkaartje stapelt haar eitjes op tot een torentje. De Wesp spin ontbreekt ook niet in de collectie. Dan volgen nog wat orchideeën o.a. Vrouwenschoentje, Tongorchis, Baardorchis, Wit bosvogeltje en een Vogelnestorchis in knop. Wie heeft er wel eens een slapende IJsvogel gezien? Albert wel. Tenslotte nog wat andere vogels: Blauwstaart, Auerhen, Roerdomp, een rustig voortstappende Grote zilverreiger, Klapekster, Pestvogels, Vuurgoudhaantje en Kleine bonte specht.

Door de wisselwerking met het publiek was er een zeer gemoedelijke sfeer en we hebben genoten van deze mooie fotopresentatie.

Kleine excursie naar het Dortherbos

15 november 2007.

Bij mooi fris herfstweer maakten 13 deelnemers o.l.v. Koos Anema een fijne wandeling door het Dortherbos. De grond lag bezaaid met beukenblad en we konden het niet laten hier af en toe lekker schoppend doorheen te lopen. Hoewel het de afgelopen nacht enkele graden gevoren had, waren er nog heel wat paddestoelen te vinden. Eerst zagen we de bekende Nevel-zwammen maar al snel vonden we de Trechtercantharel en Gele trilzwam. Tussen het bruine blad stonden planten van de Grote muur en in een dode boom zagen we de ovale nestopeningen van de Zwarte specht. Op een tak groeide de Spekzwoerdzwam en iets verderop het Dwergoortje. Ook zagen we de Paarse schijnridder, Rode zwavelkop en Knotsvoettrechterzwam. Op een sparrenkegel stond een Muizenoorzwam. Ook leuk waren de waarnemingen van Zwarte trilzwam en Zwarte kluiwzwam. We vonden zelfs nog een Vliegenschwam en een Eikhaas. Van de planten noemen we de mooie groep Koningsvarens in herfstkleur en de enorme exemplaren van de Breedbladige Wesp orchis. En toen kwamen we bij de eeuwenoude gekandelaberde Amerikaanse eik. Deze 200 jaar oude boom had zowaar weer jonge scheuten gevormd, zodat het er naar uitziet dat hij nog een poosje meekan. Klaske, Wil en Nienke konden samen de stam net omarmen. Het laatste deel van de wandeling leverde nog Gele hoorntjes, Ploovlieswaaier, Gestreepte trechterzwam en Gele

stekelzwam op. Teruggekomen bij de auto zagen we aan de kant waar de zon al laag aan de hemel stond een prachtige winterse namiddagvlucht. Het was een mooie herfstwandeling in het altijd weer prachtige Dortherbos.

Excursie 'Rondje Twello' onder leiding van Marcel Wissink

26 november 2007.

We begonnen onze wandeling vanaf de parkeerplaats bij het station in Twello. Er was een opkomst van 14 personen en enkelen waren zelfs met de trein gekomen. De excursieleider had om die reden de start ook gepland op 8 minuten over een.

Na een paar honderd meter richting Deventer te hebben gelopen zijn we een enigszins verscholen paadje op gelopen richting rijksstraatweg. Onderweg werden we door Marcel attent gemaakt op enkele gedenkwaardige plekjes van Twello. Vanaf de rijksstraatweg zijn we het Hunderens laantje ingeslagen. De paddestoelen die we hier tegenkwamen waren Nevelzammen en Zwavelkopen. In dit laantje stond aan het eind een huis waar Riet Weimer in haar jeugd een tijd had doorgebracht. In de tuin van dit huis was nog een kippenhok aanwezig dat ooit door Harry daar was gebouwd! Toen we bij het "landgoed "Het Hunderen" aankwamen heeft Marcel ons verteld dat hier in de middeleeuwen een kasteel had gestaan, dat in de 17^e eeuw is vervangen door een landhuis. In het koetshuis van dit landhuis had Riet nog moeten schuilen voor de bombardementen in de tweede

wereldoorlog! We hebben onze wandeling voortgezet door het park dat om het landhuis aanwezig is.

Vanaf “Het Hunderen” zijn we westwaarts gelopen langs een paar schitterende beekjes waar zeer veel stekelbaarsjes in voorkomen volgens Marcel en de ijsvogel heeft hij hier ook veelvuldig gesignaleerd. Het volgende landhuis, dat we passeerden was “Huize Kruisvoorde” gebouwd in de 16e eeuw. De bostuin met gracht was helaas niet toegankelijk. Tweehonderd meter verwijderd van dit landhuis kwamen we bij “Het Parkelaar”, gebouwd in ca. 1800. Ook over dit landgoed werden enkele anekdotes vermeld. Er is een periode geweest dat dit grote huis bewoond werd door een vrouw. Ze leefde in één kamer en de rest bleef leeg! Vanaf deze plek zijn we naar landgoed “het Bruggenbosch” gewandeld. Het middeleeuwse huis was verdwenen en in de plaats hiervan was een redelijk nieuw huis gebouwd. Het omliggende bos met zowel barok, rococo als Engelse landschapstijlelementen zijn we doorgewandeld en vanaf hier zijn we naar het huis van Marcel gelopen. Tijdens de wandeling zagen we enkele keren dreigende wolken boven ons maar we hebben hooguit een regenbuitje gehad van amper twee minuten. De excursie was zeer leerzaam en aangenaam, na een overheerlijke bak koffie bij Marcel en Hermien zijn we weer huiswaarts gegaan. (Verslag door Dick Steenstra.)

Lezing over de Leemputten bij Staverden door Ruud Knol

13 december 2007.

24 leden waren op deze kille winteravond naar Wilp gekomen om te genieten van de dialezing van Ruud Knol. Afgelopen voorjaar hadden we een excursie naar de Leemputten bij Staverden en nu konden we nog eens nagenieten van alles wat in dit bijzondere gebied groeit en bloeit.

Zoals de naam al zegt is hier vroeger leem gewonnen om wegen te verharderen en stenen te bakken. Plaatselijk zijn destijds leemdepots aangelegd om de grond te laten drogen voordat deze werd afgevoerd. Het terrein, 1 ½ x 2 km groot, is eigendom van de gemeente Ermelo. Er is een beheersplan opgesteld waarbij het doel was open plekken te creëren en de variatie in het terrein te vergroten. Door kappen van bos en kleinschalig plaggen is een mozaïek van milieu's ontstaan zoals nat/droog, voedselrijk/-arm enz. Het resultaat is een onvoorstelbaar rijk gebied met vele bijzondere soorten. Op verdichte grond langs paden zien we bv Grondster, Draadgentiaan en Dwergvlas. Na opschonen van putten verschijnt Welriekende nachtorchis, Gevlekte orchis (ook een albino), Rietorchis, Beenbreek en Vlozegge. Interessant is een vegetatie van soorten die we kennen van de duinen. Deze verschijnt op plekken waar leem is gestort. Hier vinden we oa Driedistel en Stijve ogentroost.

Door plaatselijk plaggen zijn ook heischrale graslanden ontstaan. We krijgen een keur aan bijzondere planten te zien, zoals o.a. Fraai duizendguldenkruid, Moeraszoutgras, Addertongvaren, Hondsviooltje, Moeraswespenorchis, Geelhartje, Moerashertshooi en Fraai hertshooi. Witte en bruine snavelbies vormen grote plakkaten. Op de vochtige hei groeien pollen Veenbies. We bekijken ook nog een deel van het Verbrande bos waar een enorme populatie van Beenbreek voorkomt. Bijzondere soorten zijn nog Loos blaasjeskruid en Knollathyrus. Ten slotte zien we een enorme Koningsvaren die wel 50 jaar oud is, het

Moerasviooltje en Dubbelloof. En natuurlijk komen er in een dergelijk gevarieerd gebied ook allerlei diersoorten voor zoals Groene kikker, Rugstreeppad, Kleine watersalamander, Grote kamsalamander, Hazelworm en Levendbarende hagedis. Door het vele water is het een geschikt milieu voor Libellen en Juffers. En op de Klokjesgentiaan komt het Gentiaanblauwtje voor. En natuurlijk ontbreken de paddestoelen niet. We noemen er slechts een paar: Kopperode spijkerzwam, Duivelsbroodrussula, Adonismycena, Blauwe satijnzwam, Veenmosvuurzwammetje, Groene glibberzwam en Beekmijterje. De prachtige opnamen (denk bv aan de Zonnedaauw met regenpareltjes) en het deskundige en enthousiaste commentaar van Ruud bezorgden ons een onvergetelijke avond.

Nieuwjaarsbijeenkomst in Almen

Zondag 6 januari 2008.

Met 20 leden begonnen we het verenigingsjaar met een gezellige bijeenkomst bij Koos Anema in Almen. Op deze manier kon de onderlinge band tussen oudgedienden en jongere leden weer op een aangename wijze worden versterkt. Onder het genot van diverse heerlijke versnaperingen vloog de tijd. Omdat het prima weer was wandelden we naar de Spitholderbrug. Onderweg ontdekten we Judasoren op een oude vlier. Een leuke waarneming omdat deze soort vooral aan de kust voorkomt. Maar ook in onze omgeving zien we haar af en toe zoals in Vorden en op Verwolde. Aan de overkant van de Berkel zagen we een grote groep

Zwanen, waaronder enkele nog bruingekleurde jongen. Na een stukje Dorpsstraat doken we het Elger in. Dit is een vochtig Elzenbroekbosje op een plek waar vroeger waarschijnlijk een oude Berkelarm lag. Hier hoorden we een Groene specht.

Opgefrist werd de bijeenkomst voortgezet met een drankje en een hapje, waarbij de overheerlijke makreelsalade van Eefke moet worden genoemd. Gezelligheid kent geen tijd en de zitting werd dan ook nog geruime tijd in een prima sfeer voortgezet.

Lezing over Vleermuizen door Zomer Bruyn

10 januari 2008.

Het programma van 2008 begon met een interessante lezing over vleermuizen. Zomer Bruyn is een boeiende spreker en 18 leden genoten van een goed opgezet verhaal waarin hij aan de hand van dia's vertelde over zijn favoriete diergroep. Vleermuizen zijn de enige zoogdieren die kunnen vliegen. De groep is zeer succesvol omdat ze een speciale niche innemen: de meeste zijn 's nachts actief en leven van insecten. Er wordt iets over de bouw verteld. Zo hebben ze bij het oor een z.g. trachus die waarschijnlijk dient om in het verticale vlak te horen. Het gebit bestaat uit puntige tanden en kiezen. Naast insectenetters zijn er ook enkele soorten die leven van kleine trekvogels, kikkers, vissen, fruit en bloed.

Vleermuizen oriënteren zich m.b.v. sonar. Met geopende bek maken ze een pieptoon die door een voorwerp wordt weerkaatst en als echo door het oor wordt opgevangen. Met ultrasoon geluid kunnen heel kleine objecten, zoals een mug, worden waargenomen. Vleermuizen kunnen getraceerd worden met een z.g. bat-detector. Dit apparaat is gevoelig voor hoge frequenties en neemt het verschil waar met een basisfrequentie. Aangezien verschillende soorten verschillende geluiden maken kun je zo waarnemen welke soorten er op een bepaald moment actief zijn. We horen geluiden van de Laatvlieger, Rosse vleermuis en Watervleermuis. De diverse soorten jagen op verschillende tijden en in verschillend biotoop, zodat ze niet met elkaar concurreren. De prooi wordt gevangen met een huid"netje" tussen de achterpoten en wordt vandaar naar de mond gebracht.

Vleermuizen wonen in bomen of in gebouwen. Voor de kraamkamers in bomen maken ze dikwijls gebruik van een oud spechtengat in een boom waarvan het hout al wat zacht is. Ze moeten zich nl boven het gat kunnen vasthouden omdat zij en de jongen anders in hun eigen mest hangen. Spreker fungeert als opvangadres en revalideert gevonden dieren.

Vleermuizen zijn snel aan mensen gewend, waarschijnlijk omdat ze nooit bejaagd zijn. Zo heeft hij een aantal weken rondgelopen met een knikkerzakje met een jong erin om zijn nek. Hij kon hem dan regelmatig met een pipet wat melk geven. Onder zijn kleren gedragen viel het niemand op! Zijn lievelingssoort is de Grootoorvleermuis. We krijgen een exemplaar te zien. De enorme oren vertonen plooiën waarmee ze kunnen scharnieren. Vleermuizen komen op een geopende mond af, waarschijnlijk omdat ze reageren op een holte. Er zijn ook soorten die in de bewoonde wereld in gebouwen leven. Vleermuizen zijn warmteminnaars. Ze krijgen 1 jong per jaar dat in juni wordt geboren. Er zijn dan veel insecten. De vrouwtjes leven samen in kraamkamers. Of ergens vleermuizen wonen is te zien aan hun uitwerpselen: keuteltjes met chitineresten. We zien ook een plek met een enorme berg vlindervleugels,

de afvalberg van een kolonie. Vleermuizen kunnen oud worden. Er is een geringd exemplaar van een Hoefijzerneus bekend dat 37 jaar oud was. Vleermuizen houden een winterslaap. Ze zoeken dan een geschikte vochtige ruimte van 2-10 graden C. zoals in oude forten en mergelgroeven in Z.Limburg. De levensfuncties staan dan op een laag pitje. Ze mogen dan niet verstoord worden want dan gaan ze zich opwarmen om te vluchten en verbruiken te veel energie zodat ze het voorjaar niet halen. Wanneer een plek geschikt is komen ze hier elk jaar terug. Ze verblijven er ca 5 maanden van het jaar.

Watervleermuizen en Meervleermuizen hebben grote voeten. Bij een foto van een Watervleermuis ontdekte spreker dat het dier een natte staart en achterpoten had. Na dagenlange observatie kon hij opnamen maken van dieren die met hun grote voeten een prooi van het water plukten. Dit was nog niet eerder waargenomen en we zien prachtige foto's van dit fenomeen. Zomer Bruyn heeft ons weer een bijzonder boeiende en leerzame avond bezorgd.

Excursie naar het Dortherbos o.l.v. Harry Groenink

3 februari 2008.

Voor vandaag stond een vogelexcursie naar het Engelse werk bij Zwolle op het programma maar door de vele regen van de afgelopen tijd stond het gebied onder water. Harry stelde als alternatief het Dortherbos voor en dat was geen slechte keus. De 11 deelnemers konden al na enkele minuten 5 reeën waarnemen die rustig in een weilje liepen te grazen. In de bomen zaten Spreeuwen,

Houtduiven, Koolmezen en Kauwtjes. De Elzen waren al bijna uitgebloeid maar de Hazelaars vertoonden hun mooie bungelende katjes. Vlier en Kamperfoelie begonnen uit te lopen en de planten op de bodem zagen er opvallend frisgroen uit. We noemen Drienerfmuur, bloeiende Vogelmuur, Geel nagelkruid, Kruiwend zenegroen en Brunel. Om ons heen klonken de geluiden van een roffelende Bonte specht, Boomklever en Bosuil en ook de fijne geluidjes van Staartmezen. Er waren ook nog paddestoelen zoals de Echte tonderzam, Berkenzwam en waarschijnlijk de Roodgerande houtzwam. Ook vonden we nog de Gele trilzwam en het Geweizwammetje. Opeens trokken enkele Buizerds onze aandacht. Eén

ervan had een prooi en was die aan het plukken. We passeerden een Haviksnest en iemand hoorde Goudhaantjes. Tenslotte bezochten we de dassenburcht. Hier waren duidelijk sporen van recente activiteit. Mede door het lekkere frisse winterweer was het een heel fijne excursie.

Verenigingszaken

Van de voorzitter

In de afgelopen twee jaar was ik voorzitter van onze afdeling van de KNNV. Inmiddels heeft een nieuwe enthousiaste voorzitter mij opgevolgd. En met haar zullen drie nieuwe bestuursleden het bestuur van onze afdeling weer op sterkte brengen. Dat is nodig en belangrijk, want om onze afdeling “geruisloos” draaiende te houden is veel aandacht, tijd en energie nodig.

Natuurlijk de vele excursies en lezingen moeten georganiseerd en gecoördineerd worden. Het programma en onze Quadrifolia ‘Quadrifolia’ moeten samengesteld en geredigeerd worden. We willen ook graag waarnemingen vastleggen en een zekere verslaggeving van de excursies doen. Door enthousiaste leden wordt weer een voorjaarskamp georganiseerd in Duitsland. Er zijn afgevaardigden voor het gewestelijke overleg; voor het landelijke overleg en voor het gemeentelijk overleg.

We hebben projecten onderhanden zoals de Kraaigraaf, waar het om de echte veldbiologie gaat en waar de vele waarnemingen en gegevens vastgelegd moeten worden. Verder is er het praktisch natuurbehoud in het beheer van “De Slenk” in de Oostermaet

Tegen de landelijke trend in heeft onze afdeling een toename van het ledental bereikt. Jonge, betrokken en enthousiaste mensen versterken onze afdeling, ieder met specifieke kennis en mogelijke inbreng. Laat u niet weerhouden om toch vooral deel te nemen aan de activiteiten. Uiteindelijk maken, ook in natuurbehoud, vele handen licht werk.

Bob Maks

Bestuurssamenstelling

De samenstelling van het bestuur van onze afdeling is per 13 maart 2008 als volgt:

Voorzitter:	Klaske ten Grotenhuis	Molenbeek 21,7245BD Laren Gld	tel.0573-401077
Vice voorzitter en vertegenwoordiger Gewest:	Dick Steenstra	Rijsweerdsweg 30,7412 WG Deventer	tel.0570-619176
Secretaris:	Ria de Oude-de Wolf	Hemeltjenskampweg 5, 7431 CB Dev.	tel.0570-592329
Natuurhist.secretaris:	Chris ten Dam	Stokebrand 375,7206 EW Zutphen	tel.0575-442335
Penningmeester en Ledenadministratie:	Bob Maks	De Heuvel 34, 7413 AX Deventer	tel. 0570-610266
Redacteur Quadrifolia:	Marcel Wissink	Scholtenshoek 3, 7391 GZ Twello	tel. 0571-271031
Webmaster:	Paul Winkelman	H. Boerhaavelaan 76, 7415 EW Deventer.	tel.0627562898

Het is mooi geweest

Dit is het laatste programma en de laatste Quadrifolia die door mij zijn samengesteld. Chris ten Dam en Marcel Wissink nemen het nu over.

Ik heb gedurende ruim 5 jaar met veel plezier secretariaat, natuurhistorisch secretariaat en de laatste jaren ook het samenstellen van de Quadrifolia verzorgd. Eén van de leuke aspecten was het intensieve contact met de leden en dat zal ik best een beetje gaan missen. Maar er komt nu weer tijd vrij voor andere leuke dingen.

Een goed functionerende vereniging wordt gedragen door de belangstelling en het meeleven van de leden. Ik wil dan ook iedereen die me geholpen heeft met het leiden van excursies en het verzorgen van lezingen hier hartelijk voor bedanken. Ik hoop dat jullie Chris op dezelfde wijze zullen steunen. Ook nieuwe ideeën zijn altijd welkom en mocht iemand eens een mooie wandeling weten maar denkt dat hij te weinig kennis bezit, dan is dat geen probleem. Er zijn altijd mensen aanwezig die deze wél bezitten. Dat is juist de kracht van de KNNV. Op een excursie leer je van elkaar, doordat er op verschillende gebieden kennis aanwezig is. Wat betreft Quadrifolia, ook daar is de hulp van de leden gewenst. Stuur eens een leuke waarneming of foto op of schrijf een stukje over een interessante belevenis.

Ik ben nu 34 jaar lid van de KNNV, in respectievelijk de afdelingen Walcheren, Doetinchem en Deventer en ik voel me er nog steeds heel erg thuis. Ik hoop dan ook nog vele jaren mee te kunnen doen en te genieten van wat anderen organiseren. De coördinatie van het Kraaigraafproject blijft gewoon mijn taak. Mocht je eens een keer mee willen met één van de werkgroepen, neem dan even contact op met de betreffende werkgroepeliders. Hun namen staan elders in deze Quadrifolia.

Koos Anema

Even voorstellen.....

Klaske ten Grotenhuis.

Vele KNNVers zullen mij kennen als een actief lid van onze afdeling, toch een paar regels over mijzelf. Mijn naam: Klaske ten Grotenhuis, getrouwd met de huidige penningmeester Herman ten Grotenhuis, die het bestuur verlaat.

Ongeveer 20 jaar ben ik lid van de afdeling Deventer. Graag bezoek ik de lezingenavonden, het programma geeft zelfs na 20 jaar mij de mogelijkheid mijn kennis te vergroten. Ook de excursies dragen bij aan het genieten van de natuur en ik vind het fijn om dat samen te doen met mensen met dezelfde wensen.

In het najaar heb ik gereageerd op de vraag naar nieuwe bestuursleden. Omdat ik denk dat ik zeker iets voor de afdeling kan betekenen, heb ik me hiervoor aangemeld. Dat ik nu gevraagd ben als voorzitter was wel enigszins verrassend, toch hoop ik dat ik die taak met hulp van die bestuursleden die blijven, goed kan invullen. En gelukkig besef ik voldoende dat een vereniging alleen kan bloeien als alle leden zich hiervoor willen inzetten.

Mijn grootste wens als nieuw bestuurslid is dat ieder lid van onze afdeling op zijn of haar wijze een bijdrage levert om een fijne club te vormen waarin kennis en beleving van de natuur het uitgangspunt zijn.

Ria de Oude.

Toen ik een meisje was van acht, vertelde een dokter mij dat mijn naam Aurelia ‘goudvlinder’ betekent. Of dat waar is, heb ik nooit nagezocht, bang een illusie te verstoren. In mijn ouderlijk huis nam het Nivon een belangrijke plaats in. Toch werd het geen biologie, maar Nederlands, toen ik een studiekeuze moest maken. Elf jaar ben ik docent geweest op de Pabo en daarna docent Cultuurwetenschappen aan de Open Universiteit. Naar bloemetjes keek ik vooral in de vakantie, als we in de bergen liepen. En nu ik met prepensioen ben, zijn opeens de vlinders er weer. Mijn kennis van de natuur is beperkt, maar ik wil graag op een of andere manier iets doen voor onze leefwereld. Meehelpen met monitoren is een manier die mij aanspreekt. En mij dienstbaar opstellen voor de club die dat monitoren organiseert, hoort er dan bij. Omdat ik net op het niveau ben dat ik een meerkoet kan onderscheiden van een waterhoen, houd ik het op secretariaatswerk. En ik hoop nog veel te profiteren van het enthousiasme en de deskundigheid van de leden van de KNNV afdeling Deventer.

Marcel Wissink

44 jaar oud, getrouwd en woon in Twello. Naast de interesse voor de natuur in de breedste zin van het woord heb ik diverse bestuurlijke taken binnen verenigingen bekleed. Ik heb een redelijk aantal jaren redactionele ervaring met het tot stand komen van verenigingsbladen. Deze kennis en ervaring hoop ik te gebruiken voor de realisatie van de Quadrifolia's van de KNNV afdeling Deventer.

Colofon

KNNV in vogelvlucht

Donderdag 10 april – Lezing over Georgië (o.a.berenproject) door Mike Hirschler

Donderdag 17 april – Kleine excursie Koppelsprengen bij Ugchelen o.l.v. Harry Weimer

Donderdag 15 mei – Kleine excursie langs Berkel en Twentekanaal o.l.v. Koos Anema

Zondag 18 mei – Dagexcursie naar de Springendalse beek (SBB)

Donderdag 29 mei - Kleine excursie Traasterbos o.l.v. Kees Gaaikema

Zondag 1 juni – Excursie naar het Waterloopbos o.l.v. Koos Anema

Donderdag 12 juni – Avondexcursie het Ganzenei o.l.v. Dick Steenstra

Donderdag 19 t/m zondag 22 juni – Voorjaarskamp in Kaufungen

KNNV, Afdeling Deventer

Secretaris:

Ria de Oude-de Wolf

Hemeltjenskampweg 5

7431 CB, Deventer

0570-592329

a.deoude-dewolf@hetnet.nl

Penningmeester en ledenadministratie:

Bob Maks

De Heuvel 34

7413 AX, Deventer

0570-610266

bobmaks@gmail.nl

Opmaak en layout Quadrifolia

Roel van Schaik

roelvanschaik@xs4all.nl

Sluitingsdata voor de kopij

Quadrifolia nr 3 verschijnt in juni;

kopij bij Marcel Wissink

inleveren voor 8 mei.

Nr 4 verschijnt in september;

kopij bij Marcel Wissink voor 8

augustus